

Adatok Magyarország lepke-faunájához.

Írta : *Ulbrich Ede.*

I.

Az elmúlt 1904. év nemcsak gazdasági tekintetben mutatott igen szomorú képet, hanem az entomologus- és különösen a lepkésznek is sok csalódást okozott, és sok hozzáfűzött szép reményt kegyetlenül megsemmisített. Igen kedvező auspiciumok mellett indult meg, de a már május vége felé beköszöntött abnormális hőség a növényzet kifejlődésére viszás hatást, gyakorolt a talaj teljesen kiszáradt, s ennek következtében a növényzet vagy ki sem fejlődött, vagy éltető eső hiányában időelőtt elszáradt. Ekként a hernyóktól megvonatván a szükséges táplálék, a lepke még hernyó alakjában lett megtizedelve, sőt egyes fajokban teljesen elpusztítva. Így történt, hogy sok olyan faj, mely más években nem volt épen ritkának mondható, tavaly vagy teljesen kimaradt, vagy csak elvéve fordult elő. Valószínű ennél fogva, hogy az elmúlt száraz nyár következményei lepkészeti tekintetben még az idén is érezhetők lesznek : mert jóllehet a természet maga gondoskodik arról, hogy az egyes fajok ki ne pusztuljanak, bármilyen viszontagságon mennek is keresztül egyik vagy másik kedvezőtlen esztendőben, — mégis előreláthatólag bizonyos időbe fog kerülni, míg a megbolygatott egyensúly újból helyre fog állani.

Ámde annak dacára, hogy eszerint az elmúlt évi fogás egészben véve meglehetősen gyarló és fogyatékos volt, mégis sikerült néhány oly példányt is zsákmányul ejtenem, melyeknek fel- említése a magyarországi fauna teljessége érdekében, nem érdeketlen.

Az illető példányok a következők :

Pieris Daphidice L. var. *et ab. Raphani* Esp. Ezen fajtáltozatnak előfordulási helyeként a Staudinger és Rebel-féle katalogusban Spanyolország, Észak-Afrika, Syria, Perzsia és Kö-

zép. Ázsia szerepel, tudtommal azonban előfordul Görögországban is. Én tavaly augusztus havában Isaszeghen fogtam egy példányt, mely nagyon hasonlít, sőt teljesen megegyezik az ugyanez év július hó végén Fountaine Margit k. a. angol lepkész által Tuniszban fogott var. *Raphani* példányokkal. Úgy látszik, hogy ezen meglepő jelenség, az elmúlt nyár abnormális hőviszonyainak a szüleménye.

Argynnis Aglaja L. Az általam Isaszeghen július havában fogott egyik ♂ példányon a fekete rajz a szárnyak tövén feltűnő sűrű; a fekete foltok mind a felső, mind az alsó szárnyakon, a főmezőben sokkal vastagabbak, mint rendes példányoknál, olyannyira, hogy a sárga alapszínnek alig mutatják nyomát; a tömezőtől a szárnyszegély felé azonban a fekete szín és rajz mindinkább fogy, sőt a szárnyszegély felé már vékonyabb és ritkább is, mint rendes példányoknál.

Ugyancsak Isaszeghen fogtam m. évi augusztus havában az *Argynnis Adippe* L. egy példányát, mely a szárnyak fonák oldalain, különösen az alsó szárnyakon teljesen zöld alapszint mutat. Ezen érdekes példányt beküldtem meghatározás végett M. Bartel berlini lepkésznek, ki azt mint v. *Chlorodippe* H. S. határozta meg, mely fajváltozat Spanyolországban honos, nálunk tehát szintén a nagy hőség behatása alatt fejlődhetett.

Melanargia Galatea L. Ezen közönséges lepkének ugyancsak Isaszeghen július elején fogott egyik ♂ példányán a szárnyak felszínének rajza nem fekete, hanem rozsdás, borszínű; ennek megfelelőleg a szárnyak fonákján is halványabb, a rajz és nem fekete, hanem barnásszínű. Ezen változatot már előbb is megfigyelték Pusztá-Peszéren, Isaszeghen és a Csepelszigeten.

Lycæna Corydon Poda. Ezen felette váltakozó fajnak múlt évi augusztus hava elején, Isaszeghen a következő, részben csak újabban leírt válfajait fogtam u. m. ab. *Tiphys* Esp. A felső szárny fonákján levő töszem és a pontsor utolsó szeme, fekete ív által van össze kötve. Ezt az alakot Vá n g e l Jenő ab. *confluentus*-nek nevezte el. Megfelel a *Lycæna Icarus* L. ab. *arcuata*-nak; — ab. *cinnus* Hb. A szárnyak fonákján hiányoznak a pontok; — ab. *marginata* Tutt. A felső szárny szegélyén széles fekete szalag fut le; — ab. *punctat*; Tutt. Világos ezüstkék, szegélyén fekete pontok sorakoznak; — ♀ ab. *aurantia* Tutt. Szegélyén narancsszínű, befelé fehéren határolt pontok állanak; — ab. *striata* Tutt. A fonákján előforduló szemek, illetve pontok többé-kevésbé vonalokká folynak össze; — ab. *obsoleta* Tutt. Fonákjának pontjai tűnőfélben vannak; — ♂ ab. *suavis* Schultz. Az alsó szárnyak

felületén a szegélyen levő pontokban vöröses foltocskák mutatkoznak.¹⁾

Több olyan példányt is fogtam ezen fajból, melyek a felső szárnyon, a subcostalis bordának a harántos bordával való találkozási helyén, illetve valamivel az alatt, a középsőben, egy többékevésbé kifejezésre jutó fekete pontot mutatnak fel. Az újabb német és angol irodalomnak, mely a fentiek tanúsága szerint ezen fajnak csaknem minden, legcsekélyebb eltérését is leírta és elnevezte már, ezen változás nyilván kikerülte a figyelmét.

Adatok Szilágy-megye bogár-faunájához.

Közli Dr. Zilahi Kiss Endre.

V.

Hyper.1 meles F. Hadad; — *arator* L. Hadad; — *elongata* Payk. Zilah; — *pedestris* Payk. Zilah; — *variabilis* Hbst. Hadad, T. Szántó; — *plantaginis* Deg. Hadad, T. Szántó; — *nigrivestris* F. Hadad.

Notaris acridulus L. Mojád.

Dorytomus longimanus Forst. Zilah; — *v. macropus* Redtb., Hadad; *Dejeani* Faust. Hadad: — *dorsalis* L. Hadad.

Smicronyr Reichi Gyll. Hadad.

Cryptorrhynchus lapathi L. Zilah.

Acalles denticollis Germ. Hadad; *validus* Hampe, Hadad; *echinatus* Germ, Hadad.

Coeliodes dryados Gmel. Hadad; *4-maculatus* L. Peér.

Marmoropus Besseri Gyll. Peér.

Ceuthorrhynchus floralis Payk. Hadad, Peér, Tasnád.

Ceuthorrhynchus geographicus Goeze, Hadad; — *asperifoliarum* Gyll. Peér; — *ornatus* Gyll. Peér; — *litura* F. Hadad; — *trimaculatus* F. Balla; — *punctiger* Gyll. Peér; — *pleurostigma* Marsh, Zilah, Tasnád, Szakácsi; — *puncticollis* Boh. Zilah, Hadad; — *scapularis* Gyll. Hadad; — *contractus* Marsh. Hadad, Tasnád, Balla, Baán; — *assimilis* Payk. Peér.

Baris limida Rossi, Tasnád; — *lepidi* Germ. Hadad: —

¹⁾ Ez nem azonos az ab. *punctata* Tutt-tal, mert ennek a neve a szárny-szegélyen levő és a szárny fonákjáról áttetsző pontocskáktól származik.